

განმარტებითი ბარათი

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის პროექტზე

ა) ზოგადი ინფორმაცია კანონპროექტის შესახებ

ა.ა) კანონპროექტის მიღების მიზეზი:

კანონპროექტის მიღების მიზეზს წარმოადგენს სასამართლო სისტემის გარდაქმნის პროცესში შემდგომი რეფორმების განხორციელების საჭიროება, კერძოდ, მისი შემუშავება განპირობებულია საერთო სასამართლოთა სისტემაში არსებული იმ პრობლემებით, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს სასამართლოს დამოუკიდებლობა და მიუკერძოებლობა. რიგ შემთხვევებში აღნიშნული გამოწვეულია კანონმდებლობაში არსებული არასრულყოფილი რეგულაციებით, ბუნდოვანი ცნებებით და სხვა სახის ხარვეზებით.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ მართლმსაჯულების რეფორმის მესამე ტალღის ფარგლებში მომზადებული საკანონმდებლო ცვლილებებთან პაკეტი, მათ შორის, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში შესატანი ცვლილების პროექტი, გაგზავნილ იქნა ვენეციის კომისიაში, რომელმაც დადებითად შეაფასა მიმდინარე რეფორმის ძირითადი პრინციპები. ვენეციის კომისიის მიერ მომზადებულ დასკვნაში ასახული რეკომენდაციებისა და მოსაზრებების დიდი ნაწილი გაზიარებულ იქნა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ შემუშავებულ კანონპროექტში.

ა.ბ) კანონპროექტის მიზანი:

კანონპროექტის მიზანია სასამართლო სისტემის მეტი დამოუკიდებლობისა და მიუკერძოებლობის გარანტიების შექმნა, მისი გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა, კანონში არსებული ცალკეული პროცედურების დახვეწა და ხარვეზების გამოსწორება.

ცვლილების მიზანია უზრუნველყოფილ იქნეს მოსამართლეთა მეტი ჩართულობა სასამართლო სისტემის ადმინისტრირების პროცესში და გამოირიცხოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ მოსამართლეთათვის მიუღებელი კანდიდატურების სასამართლოს თავმჯდომარეებად დანიშვნა, ამასთან, კანონპროექტი ითვალისწინებს სააპელაციო და რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს თავმჯდომარეების ადმინისტრაციული უფლებამოსილებების სასამართლოს მენეჯერზე გადასაწილებას, რათა მათ სრულყოფილად შეძლონ სამოსამართლო უფლებამოსილების განხორციელება. ამასთან, უქმდება სასამართლოების თავმჯდომარეების მოადგილეების ინსტიტუტი, რაც უზრუნველყოფს ადმინისტრაციული რესურსის დაზოგვასა და სისტემის უფრო ეფექტიან ადმინისტრირებას. გარდა ამისა, რაიონული (საქალაქო) და სააპელაციო სასამართლოთა თავმჯდომარეებს აღარ

ექნებათ საქმეთა განაწილების ფუნქცია, რათა გამოირიცხოს მათი მხრიდან ნებისმიერი სახის მანიპულაცია თუ თვითნებობა.

კანონპროექტი მიზნად ისახავს სამართლიანი და თანაბარი პირობების შექმნას მოსამართლის ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებლად, კერძოდ, ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებლად, მოქმედი რეგულირებისგან განსხვავებით, თანაბარ პირობებში მოექცევიან იუსტიციის მსმენელები და ის პირები, რომლებიც გათავისუფლებულნი არიან იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში სწავლისაგან. ორივე დასახელებული კატეგორიის პირები მონაწილეობას მიიღებენ ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებლად გამოცხადებულ კონკურსში და ამ პროცესში აღარ მიენიჭება უპირატესობა იუსტიციის მსმენელებს. კანონპროექტი ასევე აწესრიგებს მოსამართლეთა დანიშვნის პროცესში მოსამართლეობის კანდიდატთა ობიექტური და სრულფასოვანი შეფასების მიზნით მათზე ინფორმაციის მოძიების წესს. ცვლილების თანახმად, კონკურსის სამართლიანად წარმართვის გარანტიების უზრუნველყოფის მიზნით რეგულირდება ინტერესთა შეუთავსებლობის შემთხვევა და მოსამართლეობის კანდიდატებს უფლება ენიჭებათ გაასაჩივრონ მოსამართლის თანამდებობაზე დანიშვნაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილება.

წარმოდგენილი ცვლილების მიზანია მოსამართლის მივლინებისა და საქმეთა განაწილების საკითხი, როგორც საერთო სასამართლოების ფუნქციონირებისათვის მნიშვნელოვანი თემები, ასახოს „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში. ამისათვის, კანონპროექტი ძალადაკარგულად აცხადებს „საერთო სასამართლოებში საქმეთა განაწილებისა და უფლებამოსილების სხვა მოსამართლისათვის დაკისრების წესის შესახებ“ საქართველოს კანონს და აღნიშნული კანონით მოწესრიგებული მივლინების საკითხი, ისევე როგორც საქმეთა განაწილების წესი, განისაზღვრება ორგანული კანონით. უნდა აღინიშნოს, რომ წარმოდგენილი ცვლილება მოქმედი დებულებებისაგან განსხვავებულად აწესრიგებს მითითებულ საკითხებს, კერძოდ, მივლინების შემთხვევებისათვის იქმნება მოსამართლეთა დაცვის უფრო მეტი სამართლებრივი გარანტიები, ხოლო საქმეთა განაწილება მოხდება ავტომატურად, ელექტრონული სისტემის მეშვეობით, საქმეთა თანაბარი და შემთხვევითი განაწილების პრინციპების დაცვით.

კანონპროექტის მიზანია, ასევე, უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრა. საქართველოს უზენაესი სასამართლო, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოსგან, საქართველოს პარლამენტისგან და ქვეყნის სხვა სახელისუფლო ორგანოებისგან განსხვავებით, ერთადერთია საქართველოს კონსტიტუციურ ორგანოებს შორის, რომლის შემადგენლობას განსაზღვრავს არა კონსტიტუცია ან/და კანონი, არამედ თვით უზენაესი სასამართლოს ერთ-ერთი ხელმძღვანელი ორგანო. ასეთი მდგომარეობა არ შეესაბამება კონსტიტუციონალიზმისა და სამართლებრივი სახელმწიფოს ძირითად პრინციპებს.

გარდა აღნიშნულისა, წარმოდგენილი ცვლილებების მიზანია დახვეწოს უზენაესი სასამართლოს პლენუმის შემადგენლობისა და სადისციპლინო პალატის წევრის დანიშვნის საკითხები, შექმნას მოსამართლის დამოუკიდებლობის მეტი გარანტიები, უკეთ მოაწესრიგოს მოსამართლის სხვა სასამართლოს მოსამართლედ კონკურსის გარეშე

დანიშვნისა და რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლის დაწინაურების საკითხები.

კანონპროექტის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიზანს წარმოადგენს სასამართლოს სისტემის მეტი გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა. წარმოდგენილი ცვლილებით საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო ვალდებული იქნება მის საქმიანობასთან დაკავშირებული ინფორმაცია განათავსოს ვებგვერდზე.

ა.გ) კანონპროექტის ძირითადი არსი:

კანონპროექტით ცვლილება შედის ორგანული კანონის მე-7 მუხლში, რომელიც ადგენს, რომ არავის აქვს უფლება მიუთითოს მოსამართლეს, თუ როგორი გადაწყვეტილება მიიღოს კონკრეტულ საქმეზე.

კანონპროექტით ცვლილება შედის კანონის მე-14 მუხლში, კერძოდ, თუ აქამდე, უზენაესი სასამართლოს წევრთა რაოდენობა დამოკიდებული იყო პლენუმის გადაწყვეტილებაზე, ცვლილების ამოქმედების შემდგომ, იგი განსაზღვრული იქნება კანონით, კერძოდ, კანონი დაადგენს, რომ უზენაესი სასამართლო შედგება არანაკლებ 28 წევრისაგან. ამჟამად უზენაესი სასამართლოს შემადგენლობაში 14 მოსამართლეა, შესაბამისად, საჭირო გახდება ახალი წევრების არჩევა, რისი უზრუნველყოფაც უნდა მოხდეს შესაბამისი ნორმის ამოქმედებიდან ორი თვის ვადაში.

მე-18 მუხლის პირველ პუნქტში გათვალისწინებული ცვლილების თანახმად, უზენაესი სასამართლოს პლენუმში აღარ შევლენ სააპელაციო სასამართლოების თავმჯდომარეები. ამასთან, პლენუმის შემადგენლობაში ასევე აღარ იქნებიან უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე და მოადგილეები, გამომდინარე იქიდან, რომ უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილისა და მოადგილეების ინსტიტუტი უქმდება. კანონპროექტით ასევე უქმდება სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილის ინსტიტუტი.

ამასთან, სასამართლო სისტემაში ინფორმაციის თავისუფლებისა და ანგარიშვალდებულების ხარისხის ამაღლების თვალსაზრისით, მნიშვნელოვან ნოვაციას წარმოადგენს პლენუმის სხდომების საჯაროობა, რაც ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის უზრუნველყოფს უზენაესი სასამართლოს პლენუმის სხდომებზე განხილული საკითხების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას.

კანონპროექტით ცვლილება შედის ორგანული კანონის მე-19 მუხლში. ცვლილების თანახმად, სადისციპლინო პალატის წევრთა კანდიდატურების დასახელება უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის ერთპიროვნული უფლებამოსილება აღარ იქნება. სადისციპლინო პალატის წევრთა კანდიდატურების დასახელების უფლება ექნება უზენაესი სასამართლოს პლენუმის ნებისმიერ წევრს.

კანონპროექტი ითვალისწინებს ცვლილებას სააპელაციო და რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების თავმჯდომარეების თანამდებობაზე გამწესების წესში. ამ მიზნით ცვლილება შედის ორგანული კანონის 23-ე, 25-ე, 26-ე და 32-ე მუხლებში. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს

მიერ დანიშვნის ნაცვლად, სააპელაციო და რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების თავმჯდომარეებს შესაბამისი სასამართლოს მოსამართლეები თავად აირჩევენ. კანდიდატის დასახელების უფლება ექნება შესაბამისი ინსტანციის სასამართლოს ნებისმიერ მოსამართლეს. შესაბამისად, სავალდებულო აღარ იქნება, რომ სასამართლოს თავმჯდომარის კანდიდატი იყოს სასამართლოს პალატის ან საგამომიებო კოლეგიის თავმჯდომარე, თუმცა, ამ უკანასკნელთ არ ეზღუდებათ სასამართლოს თავმჯდომარედ არჩევის უფლება. ამასთან, კანონპროექტით განისაზღვრება სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარის სასამართლოს პალატის ან საგამომიებო კოლეგიის თავმჯდომარის, ისევე როგორც რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს თავმჯდომარის/სასამართლო კოლეგიის თავმჯდომარის უფლებამოსილების შეწყვეტის საფუძვლები.

რაიონული (საქალაქო) და სააპელაციო სასამართლოთა თავმჯდომარეებს ეზღუდებათ ადმინისტრაციული ფუნქციები. კანონპროექტით გათვალისწინებული ცვლილებებით, ისინი ზედამხედველობას გაუწევენ სასამართლოს აპარატის მუშაობას. სასამართლოს აპარატის უშუალო ორგანიზაციულ ხელმძღვანელობას განახორციელებს სასამართლოს მენეჯერი.

აუცილებლობის შემთხვევაში, მართლმსაჯულების განხორციელების შეფერხების თავიდან ასაცილებლად, სასამართლოს თავმჯდომარემ საქმეთა ელექტონული განაწილებისათვის დადგენილი წესით შერჩეულ მოსამართლეს შეიძლება დაავალოს საქმის განხილვა ამავე სასამართლოს სხვა სპეციალიზებულ შემადგენლობაში (სასამართლო კოლეგიაში), ასევე მაგისტრატი მოსამართლის უფლებამოსილების განხორციელება, ხოლო მაგისტრატ მოსამართლეს შეიძლება დაავალოს საქმის განხილვა მისი სამოქმედო ტერიტორიის გარეთ, რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში.

რაიონული (საქალაქო) და სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარეს აღარ ექნება სასამართლო პრაქტიკის განზოგადების უფლებამოსილება. თუმცა, ის ორგანიზებას გაუწევს სასამართლოს მუშაობას, შეისწავლის და განაზოგადებს საქმეთა ნაკადის მართვასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, ასევე განაზოგადებს მოქალაქეთა განცხადებებს, საჩივრებსა და წინადადებებს. აღნიშნულ ფუნქციას შეითავსებს სასამართლო მენეჯმენტის დეპარტამენტი,

ახალი რედაქციით ყალიბდება ორგანული კანონის 35-ე მუხლი, რომელიც ადგენს მოსამართლის თანამდებობის დაკავების წესს. მოსამართლის ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებლად საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო ყველა შემთხვევაში აცხადებს კონკურსს, რომელში მონაწილეობის უფლებაც ექნებათ როგორც იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელებს, ასევე პირებს, რომლებიც გათავისუფლებულნი არიან იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში სწავლისაგან. კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად აუცილებელი იქნება განაცხადის წარდგენა. დგინდება კანდიდატების რეგისტრაციის მინიმალური ვადაც. თუ კონკურსში მონაწილე კანდიდატთა მიერ წარდგენილი განცხადებები და თანდართული დოკუმენტები შეესაბამება კანონით დადგენილ მოთხოვნებს, ყველა კანდიდატი გაივლის გასაუბრებას. კანონპროექტი კონკურსის მიმდინარეობისას ადგენს ობიექტურობისა და თანასწორობის, ასევე დისკრიმინაციის აკრძალვის პრინციპებს. გარდა ამისა, დგინდება საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ვალდებულება, რომ მოსამართლეობის კანდიდატებს მათი მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესების ან გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ გადაწყვეტილება გადასცეს არაუგვიანეს გადაწყვეტილების მიღებიდან ხუთი სამუშაო

დღისა. ამასთან, ვენეციის კომისიის დასკვნაში გამოთქმული რეკომენდაციის გათვალისწინებით, **საკანონმდებლო დონეზე განისაზღვრება მოსამართლეობის კანდიდატა შერჩევის კრიტერიუმები და მათი მახასიათებლები**¹. კანონპროექტის თანახმად, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო მოსამართლეთა შერჩევისას დაეყრდნობა ორ ძირითად კრიტერიუმს - კეთილსინდისიერებას და კომპეტენტურობას, რომლებიც, თავის მხრივ, მოიცავენ ცალკეულ მახასიათებლებს.

კანონს ემატება 35¹-35⁴-ე მუხლები, რომლებიც ადგენს მოსამართლეობის კანდიდატის თაობაზე სანდო ინფორმაციის მოძიების წესს, ინტერესთა შეუთავსებლობის შემთხვევებსა და მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების მექანიზმს. მოსამართლეობის კანდიდატებზე ინფორმაციის მოძიებას განახორციელებს „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 36⁴ მუხლით გათვალისწინებული საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული, რომელიც შეამოწმებს კანდიდატების მიერ წარდგენილი ინფორმაციის სიზუსტეს, მათ პროფესიულ რეპუტაციას და საქმიანობას, ასევე მათ მიმართ წარსულში არსებულ სისხლისსამართლებრივი/დისციპლინური დევნის ან/და ადმინისტრაციული წარმოების შესახებ ინფორმაციას. კანონით განისაზღვრება ინფორმაციის წყაროები, ასევე შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის მიერ ინფორმაციის მოძიების პროცედურა, მოძიებული ინფორმაციის გამოყენების მიზანი და მისი კონფიდენციალობის დაცვის ვალდებულება. გასათვალისწინებელია, რომ კონკურსის პროცესში აუცილებელია მოსამართლის წინასწარი თანხმობის მიღება საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ ინფორმაციის, მათ შორის, პერსონალური მონაცემების გადამოწმების/მოძიების თაობაზე. კანონით დადგენილი წესის დარღვევით მოპოვებული ინფორმაცია მხედველობაში არ მიიღება. მნიშვნელოვანია, რომ მოსამართლეობის კანდიდატს უფლება აქვს გაეცნოს საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოში მის შესახებ არსებულ ინფორმაციას, წარადგინოს დამატებითი ინფორმაცია და/ან სათანადო წესით გააბათილოს მის შესახებ მოპოვებული მონაცემები. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს თითოეული წევრი ვალდებული იქნება სრულყოფილად შეისწავლოს კანდიდატის შესახებ არსებული სანდო ინფორმაცია და დოკუმენტები. მოსამართლეობის კანდიდატებთან მხოლოდ ამ პროცესის დასრულების შემდეგ დაინიშნება გასაუბრება.

რაც შეეხება ინტერესთა შეუთავსებლობის შემთხვევას, თუ კონკურსის მიმდინარეობისას სახეზე იქნება გარემოება, რომელიც საეჭვოს გახდის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრის ობიექტურობას, დამოუკიდებლობას ან/და მიუკერძოებლობას, იგი ვალდებული იქნება წინასწარ განაცხადოს ამის შესახებ და არ მიიღოს მონაწილეობა შესაბამისი კანდიდატის მოსამართლის თანამდებობაზე დანიშვნის საკითხზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრის აცილების თაობაზე გადაწყვეტილებას მიიღებს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო ხმათა უმრავლესობით.

---

¹CDL-AD(2014)03 Opinion on the Draft Law on Amendments to the Organic Law on General Courts, პარაგრაფი 50

კანონპროექტით შემოთავაზებული მოსამართლეობის კანდიდატების ინტერესების დაცვის მნიშვნელოვანი გარანტიაა საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების მექანიზმის შემოღება. „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში 2014 წლის 1 აგვისტოს განხორციელებული ცვლილებით, მოსამართლის თანამდებობაზე უვადოდ გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების მიზნით, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისტემაში შეიქმნა საკვალიფიკაციო პალატა და დეტალურად განისაზღვრა პალატის მიერ საჩივრის განხილვის პროცედურა, მათ შორის, საჩივრის წარდგენისა და განხილვის ვადები, საჩივრის რეკვიზიტები და თანდართული დოკუმენტაციის ჩამონათვალი, მხარეთა უფლება-მოვალეობანი საქმის წარმოების პროცესში და სხვ. კანონპროექტის შესაბამისად, სწორედ საკვალიფიკაციო პალატა იქნება ის უფლებამოსილი ორგანო, რომელიც განიხილავს ასევე მოსამართლეობის კანდიდატთა საჩივრებს მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილებაზე.

კანონპროექტის შესაბამისად, მოსამართლეობის კანდიდატს უფლება ენიჭება მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილება გაასაჩივროს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს საკვალიფიკაციო პალატაში, თუ მიაჩნია, რომ:

- კონკურსის მიმდინარეობისას საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრი (წევრები) მიკერძოებული იყო (იყვნენ);
- კონკურსის მიმდინარეობისას საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრის (წევრების) მიდგომა დისკრიმინაციული იყო;
- საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრმა (წევრებმა) გადაამეტა (გადაამეტეს) მისთვის (მათთვის) საქართველოს კანონმდებლობით მინიჭებულ უფლებამოსილებას, რის შედეგადაც დაირღვა მოსამართლეობის კანდიდატის უფლებები ან საფრთხე შეექმნა სასამართლოს დამოუკიდებლობას;
- ინფორმაცია, რომელიც საფუძვლად დაედო გადაწყვეტილებას, არსებითად მცდარია, რის დამადასტურებლადაც მოსამართლეობის კანდიდატმა შესაბამისი მტკიცებულებები წარადგინა;
- კონკურსი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი პროცედურის დარღვევით განხორციელდა, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საბოლოო შედეგზე.

კანონპროექტის შესაბამისად, საქმის განხილვის შედეგად საკვალიფიკაციო პალატა იღებს გადაწყვეტილებას მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების შესახებ ან მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების შესახებ.

კანონპროექტის თანახმად, საკვალიფიკაციო პალატის გადაწყვეტილება მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ, საკვალიფიკაციო პალატის აზრით, შესაბამისმა დარღვევამ გავლენა მოახდინა საბოლოო შედეგზე და გამოიწვია საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ არსებითად არასწორი გადაწყვეტილების მიღება. უზენაესი სასამართლოს საკვალიფიკაციო პალატის მიერ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო საკვალიფიკაციო პალატის გადაწყვეტილების გათვალისწინებით ხელახლა განიხილავს კანდიდატის მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესების საკითხს და იღებს გადაწყვეტილებას კანდიდატის მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესების ან გამწესებაზე უარის თქმის შესახებ. კანონპროექტი ასევე დეტალურად აწესრიგებს საკვალიფიკაციო პალატის გადაწყვეტილების საფუძველზე მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესების საკითხს შესაბამისი ვაკანსიის არსებობის/არარსებობის შემთხვევაში.

ორგანული კანონის 37-ე მუხლი უშვებს მოსამართლის სხვა სასამართლოს მოსამართლედ კონკურსის გარეშე დანიშნვას მხოლოდ იმავე და ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში, განსხვავებით არსებული რედაქციისაგან, რომლის თანახმად, მოსამართლე შეიძლება დაინიშნოს როგორც იმავე ან ზემდგომი, ისე ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლედ. ამასთან, ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლედ დანიშვნისას იგი უნდა აკმაყოფილებდეს მოსამართლის დაწინაურებისათვის კანონით დადგენილ მოთხოვნას.

37¹ მუხლის დამატებით კანონპროექტი აწესრიგებს მოსამართლეთა მივლინების საკითხებს. განსხვავებით მოქმედი რეგულირებისა, რაიონულ (საქალაქო)/სააპელაციო სასამართლოში მოსამართლის არყოფნისას ან განსახილველ საქმეთა რაოდენობის მკვეთრი ზრდის შემთხვევაში იუსტიციის უმაღლესი საბჭო მოსამართლის უფლებამოსილების განხორციელების წინადადებით თავდაპირველად მიმართავს რეზერვში მყოფ მოსამართლეს/მოსამართლეებს, ხოლო უარის შემთხვევაში - პირველ რიგში ტერიტორიულად ახლომდებარე იმავე ინსტანციის სასამართლოების მოსამართლეებს, ხოლო მათგან უარის შემთხვევაში - იმავე ინსტანციის სხვა სასამართლოების მოსამართლეებს. იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წინადადებაზე თანხმობის/უარის შესახებ ინფორმაცია მიეწოდება წინადადების მიღებიდან 7 დღეში. იუსტიციის უმაღლესი საბჭო უფლებამოსილი იქნება მიავლინოს მოსამართლე მისი თანხმობით და 1 წლამდე ვადით, მხოლოდ იმავე ინსტანციის სასამართლოში. კანონპროექტი ასევე მკაფიოდ განსაზღვრავს, რომ მოსამართლის თანხმობის გარეშე მივლინება ტერიტორიულად ახლომდებარე სასამართლოდან დასაშვები იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ზემოაღნიშნული წესით ვერ მოხდა მოსამართლის შერჩევა. ასეთი მოსამართლე გამოვლინდება წილისყრით. მას ექნება საკუთარი მოსაზრების ზეპირად ან/და წერილობით წარდგენის უფლება. აღსანიშნავია, რომ ვენეციის კომისიის ერთ-ერთ რეკომენდაციას წარმოადგენდა გამოკვეთილიყო მოსამართლის მიერ მივლინების თაობაზე მოსაზრების წარდგენის დატვირთვა და რეალური შედეგი², რაც ასევე გათვალისწინებულ იქნა

---

² იქვე. პარაგრაფი 39

კანონპროექტში, კერძოდ, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო განიხილავს მივლინების თაობაზე მოსამართლის მოსაზრებას და, თუ მიიჩნევს, რომ არსებობს ისეთი გარემოებები, რომელთა გამოც მოსამართლის სხვა სასამართლოში მივლინება მიზანშეუწონელია, ატარებს ხელახალ წილისყრას ამ პუნქტით დადგენილი წესით. მოსამართლის მივლინება მისი თანხმობის გარეშე შესაძლებელი იქნება 10 წლის განმავლობაში მხოლოდ ერთხელ. მივლინების საფუძვლების აღმოფხვრისას მივლინება შეწყდება დადგენილ ვადაზე ადრე. მივლინების საფუძვლებთან ერთად, შესაბამის სასამართლოში იმავდროულად ვაკანსიის არსებობის შემთხვევაში, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო ვალდებული იქნება გონივრულ ვადაში გამოაცხადოს კონკურსი მოსამართლის ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებლად და ამ გზითაც იზრუნოს ვაკანსიის შევსებაზე.

41-ე მუხლში გათვალისწინებული ცვლილების თანახმად, რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლის დაწინაურებისათვის, ნაცვლად 2 წლისა, სავალდებულო იქნება რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში უფლებამოსილების განხორციელების 5 წლიანი გამოცდილება. ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ მოსამართლის დადგენილ ვადაზე ადრე დაწინაურების შესაძლებლობა ვენეციის კომისიის მიერ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მეტისმეტად ფართო დისკრეციულ უფლებამოსილებად შეფასდა, უქმდება ორგანული კანონის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი გამონაკლისი, რომლის თანახმად, მოსამართლე შეიძლება დაწინაურდეს დადგენილ ვადაზე ადრე, თუ მას განსაკუთრებული წვლილი მიუძღვის სამართლის განვითარებაში, ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებასა და სწრაფი და ეფექტიანი მართლმსაჯულების განხორციელებაში, აგრეთვე თუ მან სამოსამართლო უფლებამოსილების განხორციელების პერიოდში გამოავლინა მაღალკვალიფიციური სამოსამართლო უნარ-ჩვევები.³

ცვლილება შედის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს არამოსამართლე წევრების არჩევის წესშიც. მეტი მოქნილობისა და პროცესის გაჭიანურების თავიდან აცილების მიზნით, არამოსამართლე წევრები საქართველოს პარლამენტის მიერ მოქმედი ნორმით გათვალისწინებული სრული შემადგენლობის 2/3-ის ნაცვლად, არჩეულად ჩაითვლებიან სრული შემადგენლობის უმრავლესობის მხარდაჭერის შემთხვევაში.

კანონპროექტი ითვალისწინებს დამოუკიდებელი ინსპექტორის სამსახურის შემოღებას, რომლის მიხედვით მოსამართლის მიერ სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის ობიექტური, მიუკერძოებელი და სრულყოფილი გამოკვლევის მიზნით, საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოში იქმნება დამოუკიდებელი ინსპექტორის სამსახური, რომელსაც ხელმძღვანელობს დამოუკიდებელი ინსპექტორი. კანონპროექტი დეტალურად აწესრიგებს დამოუკიდებელი ინსპექტორის შერჩევის წესს, უფლებამოსილების შეწყვეტის საფუძვლებს და ადგენს იმ აკადემიურ და პროფესიულ კრიტერიუმებს, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს დამოუკიდებელი ინსპექტორობის კანდიდატი,

კანონპროექტით იუსტიციის უმაღლეს საბჭოში იქმნება სასამართლო მენეჯმენტის დეპარტამენტი, რომელიც, ერთი მხრივ, ზედამხედველობას გაუწევს საერთო სასამართლოების ადმინისტრირებას და საერთო სასამართლოების დეპარტამენტს, ხოლო, მეორე მხრივ,

---

³ იქვე. პარაგრაფები 63-65

შეისწავლის საერთო სასამართლოებში საქმეთა ნაკადის მართვასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, სასამართლოების დატვირთულობისა და საქმეთა განხილვის მაჩვენებლებს, მოსამართლეთა მივლინების საჭიროებებს, საქმის წარმოებისა და მოქალაქეთა მომსახურების ხარისხთან დაკავშირებულ ინფორმაციას და რეკომენდაციებს წარუდგენს საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოს. სასამართლო მენეჯმენტის დეპარტამენტის თავმჯდომარეს კონკურსის წესით შეარჩევს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო. სასამართლო დეპარტამენტის მენეჯმენტის თავმჯდომარის შერჩევისა და გათავისუფლების, დეპარტამენტის დაკომპლექტებისა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეგლამენტით.

გარდა ზემოაღნიშნული ცვლილებებისა, საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, საბჭოს ვალდებულებად განისაზღვრება მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების, საბჭოს შემადგენლობის ცვლილების და მის საქმიანობასთან დაკავშირებული სხვა ინფორმაციის, აგრეთვე მოსამართლის ვაკანტური თანამდებობის დასაკავებლად გამოცხადებული კონკურსისა და მისი შედეგების თაობაზე ინფორმაციის საბჭოს ვებგვერდზე განთავსება. ამასთან, საბჭო ვალდებული იქნება სხდომის ჩატარებამდე არანაკლებ 7 დღით ადრე უზრუნველყოს სხდომის თარიღისა და დღის წესრიგის თაობაზე ინფორმაციის ვებგვერდზე განთავსება.

კანონს ემატება 58¹ მუხლი, რომელიც აწესრიგებს საქმეთა განაწილების წესს. ცვლილების ამოქმედების შემდეგ საქმეთა განაწილება მოხდება ავტომატურად, ელექტრონული სისტემის მეშვეობით, საქმეთა თანაბარი და შემთხვევითი განაწილების პრინციპების დაცვით. ამავე დროს, ელექტრონული სისტემის დროებითი შეფერხებისას დასაშვები იქნება სასამართლოს თავმჯდომარის მიერ საქმეების განაწილება ელექტრონული სისტემის გარეშე, რიგითობის წესის დაცვით, რაც გულისხმობს მოსამართლეთა შორის საქმეების განაწილებას საქმეთა შემოსვლის რიგისა და მოსამართლეთა ანბანური რიგითობის მიხედვით.

კანონპროექტის შესაბამისად, ძალადაკარგულად ცხადდება „საერთო სასამართლოებში საქმეთა განაწილებისა და უფლებამოსილების სხვა მოსამართლისათვის დაკისრების წესის შესახებ“ საქართველოს კანონი.

ბ) კანონპროექტის ფინანსური დასაბუთება

ბ.ა) კანონპროექტის მიღებასთან დაკავშირებული აუცილებელი ხარჯების დაფინანსების წყარო:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ხარჯების გამოყოფას.

ბ.ბ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს ცვლილებას სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე.

ბ.გ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის ცვლილებას მიმდინარე წლის განმავლობაში.

ბ.დ) სახელმწიფოს ახალი ფინანსური ვალდებულებები:

კანონპროექტის მიღება არ ითვალისწინებს სახელმწიფოს მიერ ახალი ფინანსური ვალდებულების აღებას.

ბ.ე) კანონპროექტის მოსალოდნელი ფინანსური შედეგები იმ პირობით, რომელთა მიმართაც ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება:

კანონპროექტს ასეთი შედეგები არ ექნება.

ბ.ვ) კანონპროექტით დადგენილი გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის ოდენობა და ოდენობის განსაზღვრის პრინციპი:

კანონპროექტი არ ითვალისწინებს გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის დადგენას.

გ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო სამართლებრივ სტანდარტებთან

გ.ა) კანონპროექტის მიმართება ევროკავშირის დირექტივებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება ევროკავშირის დირექტივებს.

გ.ბ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს.

გ.გ) კანონპროექტის მიმართება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ საერთაშორისო ხელშეკრულებებს.

დ) კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიღებული კონსულტაციები:

დ.ა) სახელმწიფო, არასახელმწიფო ან/და საერთაშორისო ორგანიზაცია/დაწესებულება, ექსპერტები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს კანონპროექტის შემუშავებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

კანონპროექტის შემუშავებისას კონსულტაციები იქნა გავლილი საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოსთან, შესაბამის სფეროში მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციებთან (საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია, საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო და სხვ.). კანონპროექტში ასევე გათვალისწინებულია ვენეციის კომისიის დასკვნაში გამოთქმული რეკომენდაციები და მოსაზრებები.

დ.ბ) კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილე ორგანიზაციის (დაწესებულების) ან/და ექსპერტის შეფასება კანონპროექტის მიმართ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი არ არსებობს.

ე) კანონპროექტის ავტორი:

კანონპროექტის ავტორია საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო.

ვ) კანონპროექტის ინიციატორი:

კანონპროექტის ინიციატორია საქართველოს მთავრობა.